

Nyttig om pasientsikkerhet

Karina Aase

Pasientsikkerhet

Oslo: Universitetsforlaget, 2022

308 s.

ISBN 9788215054889

Michael 2022; 19: 419–20.

Fagområdet *pasientsikkerhet* har fått økende oppmerksomhet siden årtusenskiftet. De fleste av oss har en forestilling om hva det omfatter. Men skal vi beskrive og avgrense termen, blir mange mer usikre. Ifølge Verdens helseorganisasjon blir én av ti pasienter i høyinntektsland skadet mens de er innlagt i sykehus. Halvparten av skadene kunne vært unngått. I primærhelsetjenesten utsettes enda flere for unngåelige skader. For få har et bevisst forhold til skademekanismene. Vi tar heller ikke inn over oss hva vi kan gjøre for at pasientene skal være trygge under vår omsorg og behandling.

Det meste av litteraturen innen fagfeltet er på engelsk. Men den er ikke alltid like relevant for norske forhold. Forfatteren Karina Aase er professor i sikkerhet ved Universitetet i Stavanger og professor i helse-tjenesteforskning ved NTNU i Gjøvik. Med denne boken tar hun mål av seg til å gi oversikt over fagfeltet på bakgrunn av forskning fra de siste 15 årene. Hun ønsker å gi konkrete råd for hva vi kan gjøre for å forstå og forbedre sikkerheten til pasientene våre. Målgruppen er alle som er interes-

sert i pasientsikkerhet – både ledere, ansatte og helsefagstudenter, pasienter og pårørende, myndigheter og beslutningstakere.

Aase bruker et systemperspektiv på pasientsikkerhet og oppgir at hun har valgt temaene fordi de illustrerer særlige problemer i helsetjenesten, at de representerer trekk ved eksisterende forskning, eller at det finnes forskning som gjør dem tydelige i norsk sammenheng. Derimot er andre viktige områder utelatt, bl.a. helseberedskap, e-helse, betydning av styringssystemene og finansiering av helsetjenesten.

Boken er delt i tre deler. Den første beskriver strukturer, teorier og modeller for sikkerhet i helsetjenesten i tillegg til at den tar for seg pasientens rolle. Andre del handler om fem faktorer som er viktige for trygge helsetjenester: læring, samhandling, ledelse, kultur og kunnskapsoverføring. I tredje del drøfter forfatteren temaer som kompetanseutvikling, tilpasnings- evne, legemiddelhåndtering, sjekklister og teamarbeid.

Både primær- og spesialisthelsetjenesten er med, og vi får innblikk i pasientsikkerhetsaspekter innen både hjemmetjenester, sykehjem, psykisk helsehjelp, prehospitaltjenester og sykehus.

Boken er lettlest med mange praktiske eksempler og refleksjoner, alltid med referanser til forskning. Forfatteren bruker gode definisjoner og avgrensninger til andre fagområder. Referansene gir leseren innblikk i mangfoldet og kompleksiteten knyttet til pasientsikkerhet. Illustrasjonene og oppsummeringen er klare og oversiktlige og bidrar til at budskapet blir lettere å forstå.

Utvalget og vinklingen hun har valgt på enkelte temaer, som for eksempel sjekklister med henvisning til enkeltmenneskers påvirkning eller Safety-1 versus Safety-2, bør gi opphav til diskusjon.

Samlet får leseren god oversikt over fagfeltet pasientsikkerhet i Norge. Studenter, erfarent helsepersonell og andre vil ha nytte av boken, både til gjennomlesning, for læresituasjoner og senere referanse. Den mangler stikkordregister, men strukturen er oversiktlig, så det er enkelt å finne tilbake til de enkelte temaene.

Boken er et nyttig norsk tillegg til internasjonal litteratur om pasientsikkerhet og fortjener stor leserskare.

Jannicke Mellin-Olsen
jannicke@mellin.no

Jannicke Mellin-Olsen er spesialist i anesthesiologi og arbeider som overlege ved Bærum sykehus.